

Aan college van burgemeester en wethouders der Gemeente Barneveld
Raadhuisplein 2
3771 ER Barneveld

Betreft verzoek tot handhaving panden Langstraat 81-83 en Cornelia bewaarschool

Barneveld, 21 maart 2022

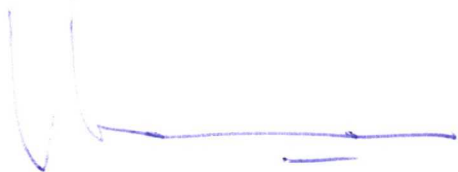
Geacht college,

Bij deze stuur ik u namens de Vereniging Oud Barneveld en de Stichting Plaatselijk Belang Barneveld een verzoek om handhaving van de panden Langstraat 81-83 en de Cornelia bewaarschool te Barneveld.

Voor de volledigheid stuur ik u ook de redengevende beschrijving van 2007 mee.

Ik verzoek u de communicatie betreffende deze casus via ondergetekende te laten verlopen.

Met hartelijke groet,

J.M.B. Hoenderdaal, bestuurslid Ver. Oud Barneveld
Bisschopweg 122
6741 XC Lunteren
06-53812538
oudbarneveld@gmail.com

GEMEENTE BARNEVELD	
N 1107029	
22 MRT 2022	
S OVB	Z 1107025
AFD. RO-SDO	

Laak C. Merkenij

Aan college van burgemeester en wethouders der Gemeente Barneveld
Raadhuisplein 2
3771 ER Barneveld

Betreft verzoek tot handhaving panden Langstraat 81-83 en Cornelia bewaarschool

Barneveld, 21 maart 2022

Geacht college,

De Vereniging Oud Barneveld en de Stichting Plaatselijk belang Barneveld doet u bij deze een verzoek tot handhaving toekomen betreffende de panden Langstraat 81-83 en de daar achter liggende Cornelia bewaarschool in Barneveld. Deze beide panden bevinden zich in zeer bouwvallige staat van onderhoud door jarenlang gebrek aan instandhouding.

In juni 2007 werden beide panden op advies van de Cultuurhistorische adviescommissie op de gemeentelijke monumentenlijst geplaatst.

De redengevende beschrijvingen wijzen op de grote architectuurhistorische, cultuurhistorische en stedenbouwkundige waarde van deze gebouwen.

De vereniging Oud Barneveld en de Stichting Plaatselijk belang Barneveld hebben beide bescherming en behoud van het erfgoed in de gemeente Barneveld hoog in het vaandel staan. In zoverre kunnen zij als belanghebbend aangemerkt worden.

Argumenten voor ons om tot een handhavingsverzoek te komen zijn:

1. Behoud van het erfgoed i.v.m. de cultuurhistorische en architectuurhistorische waarde van beide panden zoals beschreven is in de redengevende beschrijving dd. 25-6-2007. Zeker de Cornelia bewaarschool maar ook Langstraat 81-83 dienen in onze ogen bewaard te blijven.
2. Wij willen u wijzen op de erfgoedverordening van de gemeente Barneveld paragraaf 3 artikel 11 : het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is. Beide panden bevinden zich thans in een zeer slechte staat van onderhoud.
3. Ook het veiligheidsaspect verdient aandacht. Gezien de ernstig bouwvallige staat van onderhoud is de kans op loslatende onderdelen, instortings- en brand(stichtings)gevaar aanwezig zowel aan de Langstraat-zijde als ook in de belendende steeg waar zich o.a. de ingang een appartementengebouw bevindt.

Wij hopen op een spoedige en zorgvuldige behandeling van ons verzoek.

Hoogachtend,

A.H.G.J. Rijneveld,
voorzitter Ver. Oud Barneveld,
(voorzitter@oudbarneveld.nl)

C. Koetsier,
voorzitter St. Plaatselijk Belang Barneveld
(carl@bieldermarkoetsier.nl)

Cultuurhistorische adviescommissie

Vergaderdatum: 25 juni 2007

Datum adviesaanvraag:

Aanvraag advies : ☒ X aanwijzing
☐ 0 bouwplan
☐ 0 overig

Locatiegegevens: Langstraat 81-83 in Barneveld

Object: ☐ 0 agrarisch gebouw(en): woon- en/of bedrijfsgebouwen
☒ X woonhuis
☐ 0 horeca
☐ 0 landhuizen
☐ 0 kerkelijk gebouw
☐ 0 openbaar gebouw
☐ 0 overig, nl:

Bouwjaar ca. 1925

Datum beschrijving/bouwplan:

Advies adviseur: ☒ X aanwijzen tot gemeentelijke monument
☐ 0 niet aanwijzen tot gemeentelijk monument

Beoordeling CHAC

Voldoet object(en) aan de criteria (art. 5 van Monumentenverordening 2003)

		Ja	Nee
1	Casco in redelijk goede staat	☒ X	☐ 0
2	Oorspronkelijk vorm/aanleg in hoofdpzeta aanwezig	☒ X	☐ 0
3a	Architectonische betekenis/kunstwaarden	☒ X	☐ 0
3b	Oudheidkundige waarde	☒ X	☐ 0
3c	Stedenbouwkundige waarde/ensemble waarde	☒ X	☐ 0

Toelichting/ motivering opmerking:

Advies CHAC:

☒ X aanwijzen tot gemeentelijk monument, conform beschrijving
☐ 0 aanwijzen tot gemeentelijk monument, met dien verstande dat:
☐ 0 nadere informatie nodig alvorens te kunnen adviseren over.....
☐ 0 niet aanwijzen tot gemeentelijk monument

Cultuurhistorische
commissie

25 JUN 2007

Cultuurhistorische adviescommissie

Vergaderdatum: 25 juni 2007

Datum adviesaanvraag:

Aanvraag advies : ☒ X aanwijzing
☐ 0 bouwplan
☐ 0 overig

Locatiegegevens: Langstraat 81-83 (achter) in Barneveld

Object: ☐ 0 agrarisch gebouw(en): woon en of bedrijfsgebouwen
☐ 0 woonhuis
☐ 0 horeca
☐ 0 landhuizen
☐ 0 kerkelijk gebouw
☐ 0 openbaar gebouw
☒ X overig, nl: bewaarschool

Bouwjaar 1857

Datum beschrijving/bouwplan:

Advies adviseur: ☒ X aanwijzen tot gemeentelijke monument
☐ 0 niet aanwijzen tot gemeentelijk monument

Beoordeling CHAC

Voldoet object(en) aan de criteria (art. 5 van Monumentenverordening 2003)

		Ja	Nee
1	Casco in redelijk goede staat	☒ X	☐ 0
2	Oorspronkelijk vorm/aanleg in hoofdpzet aanwezig	☒ X	☐ 0
3a	Architectonische betekenis/kunstwaarden	☒ X	☐ 0
3b	Oudheidkundige waarde	☒ X	☐ 0
3c	Stedenbouwkundige waarde/ensemble waarde	☒ X	☐ 0

Toelichting/ motivering opmerking:

Advies CHAC:

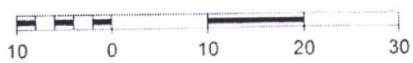
☒ X aanwijzen tot gemeentelijk monument, conform beschrijving
☐ 0 aanwijzen tot gemeentelijk monument, met dien verstande dat:
☐ 0 nadere informatie nodig alvorens te kunnen adviseren over.....
☐ 0 niet aanwijzen tot gemeentelijk monument

Cultuurhistorische
commissie

25 JUN 2007

SCALE 1 : 750

Inventarisatienummer	:	000
Naam object	:	
Adres	:	Langstraat 81-83
Postcode	:	3771 BC
Kadastrale aanduiding	:	Barneveld D 1958
Oorspronkelijke functie	:	dubbel woonhuis / kapperszaak
Huidige functie	:	woonhuis
Inventarisatiedatum	:	01-06-2007
Bouwjaar/periode	:	circa 1925
Bouwstijl	:	traditioneel
Architect	:	

Typering

Dubbel woonhuis ("twee-onder-één-kap") uit circa 1925, op rechthoekige plattegrond, met twee bouwlagen en een zadeldak. De voorgevel bezit twee erkers en twee portieken.

Ligging/stedenbouwkundige context

Deze dubbele woning staat op een vrij ondiep perceel aan de noordoostelijke zijde van de Langstraat, in de rooilijn van de overige (winkel)bebouwing van deze straat. Links van het pand bevindt zich een brede doorgang naar het achtererf, waar zich het gebouw van de voormalige bewaarschool bevindt. Rechts van het huis is er een smalle brandgang.

Historie

De Langstraat behoort tot de oudste straten in de kern van Barneveld. De oude structuur vormt van oudsher de uitvalsweg richting Lunteren en de dorpen en buurtschappen ten oosten en noordoosten van Barneveld.

Vanaf rond 1900 veranderde het aanzien van de straat geleidelijk. Steeds meer oude woningen en dorpsboerderijtjes werden vervangen door gebouwen met een wat voorname karakter, zoals verschillende zaken- en winkelpanden. De modernisering zette na de Tweede Wereldoorlog op grotere schaal door, waardoor met name in het oostelijke deel van de straat de historische bouwsubstantie grotendeels is verdwenen.

Op een perceel aan de noordzijde van de straat verrees rond 1925 een nieuw dubbel woonhuis. Op het achterterrein ervan bevond zich de toen nog functionerende oude bewaarschool die hier in 1857 was gebouwd. Dit gebouw staat er tegenwoordig nog steeds. In het huis is sinds lange tijd een kapsalon (Nettie) gevestigd. Het pand bleef sinds de bouw in opmerkelijk goede staat behouden en vormt thans temidden van het ingrijpend vernieuwde straatbeeld in dit deel van de Langstraat een in het oog springend historisch element.

Omschrijving**Hoofdvorm, plattegrond en dak**

Dubbel woonhuis op rechthoekige plattegrond, met twee bouwlagen en een fors zadeldak met de nokrichting evenwijdig aan de voorgevel. Aan de achterzijde bevinden zich ondiepe éénlaags aanbouwen met plat dak. Het hoofddak is gedekt met rode tuile du Nordpannen en heeft aan voor- en achterzijde een houten overstek op kleine klossen. Bij de zijgevels overstekken met houten windveren. Op het voorschild staan twee houten dakkapellen met platte daken, overstekjes op klossen en in de voorzijde telkens twee ramen met T-vormige indeling.

Op de nok en het achterschild enkele bakstenen schoorstenen.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken in bruinrode machinale baksteen in vlaams verband. Plinten, afsluitend met een rollaag, en portiekomlijstingen zijn in een donkerrode baksteen gemetseld. De vensters hebben bakstenen lekdorpels en ongeprofileerde houten kozijnen. Boven de vensters hoge rollagen met daarboven uitgemetselde bakstenen deklístjes.

Voorgevel

De voorgevel is vier vensterassen breed en asymmetrisch ingedeeld. Elk van de twee woningen heeft echter een geheel overeenkomstige indeling: rechts een getoogd portiek met segmentboog, links een driezijdige houten erker op bakstenen plint en in de tweede bouwlaag telkens twee vensters.

De portieken zijn voorzien van terrazzovloertjes en lambrizingen. In de achterwand een houten kozijn met paneeldeur met kleine smalle ruitjes, een bovenlicht met eenvoudig glas-in-lood en smalle nevenlichten en bovenlichten, eveneens met eenvoudig glas-in-lood. De erkers hebben bakstenen rollagen boven de houten kozijnen en houten gootlijsten op klosjes. Oorspronkelijk waren er vier enkelruits (schuif)ramen met enkelruits bovenlichtjes met glas-in-lood. Bij de rechter erker (nr.83) is de middenstijl in het onderramen verdwenen. De vensters op de verdieping hebben T-schuiframen (81) of enkelruits schuiframen (middenroede verwijderd, nr.83).

Zijgevels

De **rechter zijgevel** is grotendeels blind uitgevoerd. In de zolderverdieping is er een (verbreed?) venster met bakstenen lekdorpel en kozijn met tussenstijl.

De **linker zijgevel** heeft in de eerste bouwlaag links twee vensters met dubbele luiken. In de tweede bouwlaag links en rechts een venster met T-schuifraam. In de topgevel een zoldervenster met kozijn met middenstijl en ramen met een T-indeling.

Achtergevel

Op de eerste bouwlaag sluiten links en rechts aanbouwen aan, die een vergelijkbare detaillering bezitten als het hoofdblok. De westelijke aanbouw is onderkelderd getuige het kelderlicht in de zijgevel. In de tweede bouwlaag van het hoofdblok vier grote vensters met T-schuiframen.

Interieur

Het interieur is niet bezocht.

Bronnen/literatuur

G. Crebolder, *Het dorp Barneveld in de jaren vijftig*, Barneveld 2002, p.104 e.v.

Website: <http://barneveld.digicity.nl/Stad-Streek/Beeldbank>

MOTIVERING VOOR PLAATSING OP DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST**1. Architectonische betekenis / kunstwaarden**

Sober dubbel woonhuis uit het midden van de eerste helft van de 20ste eeuw, van architectuurhistorisch belang vanwege het voor Barneveld bijzondere type, de opmerkelijke gaafheid en de voor de bouwtijd karakteristieke stijlkenmerken en details. Bijzondere details zijn het in vlaams verband in twee tinten baksteen uitgevoerde metselwerk, de glas-inloodramen en de met terrazzo afgewerkte portieken.

2. Oudheidkundige (historische) waarden

Het pand heeft enige historische waarde als goed en gaaf voorbeeld van middenstandswoningbouw uit het midden van de eerste helft van de 20ste eeuw.

3. Stedenbouwkundige / ensemble waarde

Door zijn markante hoofdvorm en gave historische detaillering neemt het pand een opvallende positie in in het straatbeeld van dit deel van de Langstraat, dat door allerlei recente ingrepen veel van zijn historische karakter is verloren. Samen met de er achter gelegen 19de-eeuwse bewaarschool vormt het pand nog een klein historisch ensemble, een historisch oriëntatiepunt binnen dit nogal gewijzigde gedeelte van het dorp.

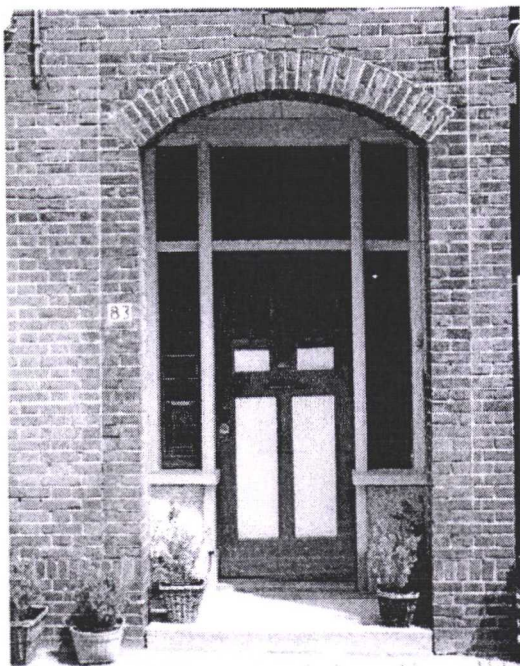
Het pand LANGSTRAAT 81-83, bestaande uit een dubbele woning uit circa 1925, voldoet aan de monumentencriteria, zoals opgenomen in de "Monumentenverordening 2003" (vastgesteld door de gemeenteraad 16-12-2003, nr.03-132), artikel 5, lid 2, a, b, en c. Het object is derhalve beschermenswaardig als gemeentelijk monument in de gemeente Barneveld

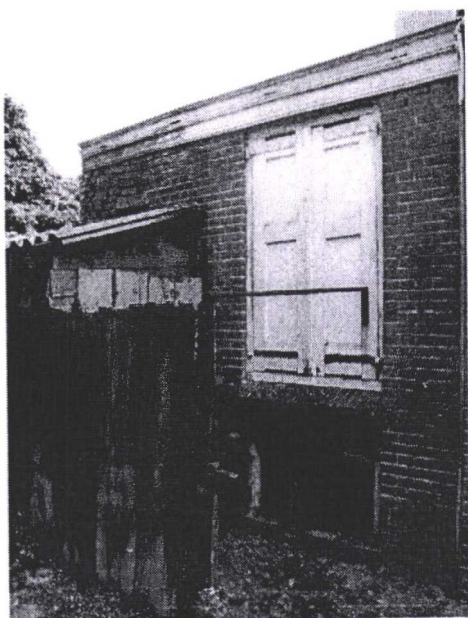
afb. 1 en afb. 2 Voorgevel vanaf de Langstraat

afb. 3 en afb. 4 Voorgevel

afb. 5 en afb. 6 Detail portiek in voorgevel en overzicht achterzijde

afb. 7 Detail aanbouw achtergevel

Inventarisatienummer	:	000
Naam object	:	De Cornelia Bewaarschool
Adres	:	Langstraat 81-83 (achter)
Postcode	:	3771 BC
Kadastrale aanduiding	:	Barneveld D 1643
Oorspronkelijke functie	:	Bewaarschool
Huidige functie	:	Opslag
Inventarisatiedatum	:	01-06-2007
Bouwjaar/periode	:	1857 (waarschijnlijk)
Bouwstijl	:	classicistische elementen
Architect	:	F. Aarts

Typering

Kleinschalig T-vormig opgezet complexje, bestaande uit een langwerpige voormalige bewaarschool van één bouwlaag met zadeldak, en een haaks hierop aan de zuidzijde aansluitend bouwdeel, dat de hoofdingang en vermoedelijk ook een kleine woonruimte bevatte. Dit bouwdeel heeft eveneens één bouwlaag en een zadeldak.

Ligging/stedenbouwkundige context

Het complex bevindt zich op het achtererf van de bebouwing aan de Langstraat 81-83, op geruime afstand van de openbare weg, ter rechter zijde (oostelijk) een steeg.

Historie

De geschiedenis van de "Cornelia Bewaarschool" gaat terug tot het midden van de 19de eeuw, toen op particulier initiatief pogingen werden ondernomen tot de oprichting van een bewaarschooltje in het dorp Barneveld. Al in 1853 en 1854 werden in de Barneveldse gemeenteraad subsidieverzoeken voor de oprichting en instandhouding van de bewaarschool behandeld. In 1854 nam de raad het besluit om grond in erfpacht uit te geven voor de bouw van de school. Een speciale commissie uit het Departement van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen had hiertoe een verzoek ingediend. Het perceel lag echter niet aan de Langstraat maar maakte deel uit van de tuin tussen het toenmalige raadhuis en de Hervormde pastorie op de hoek van het Dijkje en de Nieuwstraat. Of daar ooit een schooltje is verrezen is niet geheel duidelijk, want in 1857 vond de "plechtige inwijding" plaats van het nieuwe gebouw aan de Langstraat. De architect van de bewaarschool was de timmerman-architect Franciscus Aarts (1826-1884), die ook de synagoge aan de Jan van Schaffelaarstraat ontwierp.

Daar de Cornelia Bewaarschool geen officiële onderwijsinstelling was en niet was gesticht op initiatief van de gemeente Barneveld, was de instelling financieel geheel afhankelijk van bijdragen van de ouders en subsidies van 't Nut van 't Algemeen en bovendien van de beschermvrouwe van het schooltje, baronesse Jeanne Cornelia Van Zuylen van Nievelt, geboren baronesse Van Tuyll van Serooskerken, naar wie het schooltje werd vernoemd. Ook de gemeente gaf een jaarlijkse bijdrage. Desondanks is de financiële positie van de bewaarschool altijd zorgwekkend gebleven.

Vele generaties Barneveldse kleuters hebben de Cornelia Bewaarschool bezocht. Al sinds zeer lange tijd is het gebouw niet meer als school in gebruik. Het gebouw bleef in opmerkelijk gave staat bewaard. Aan de noordzijde is in de 20ste eeuw een aanbouw geplaatst.

Het kleine schoolgebouwtje is typerend voor de kleinschalige bewaarschoolbouw rond het midden van de 19de eeuw. Het gebouw volgt het oudere type van de zaalschool, die bestond

uit één grote onverdeelde ruimte, en die aanvankelijk ook voor het lager onderwijs werd toegepast. Het voorste gedeelte bevatte vermoedelijk ook een onderwijzerswoning.

Omschrijving

Hoofdvorm, plattegrond en dak

Het gebouw heeft een T-vormige opzet, waarbij het voorste (zuidelijke) deel bestaat uit een dwars geplaatst gedeelte van één bouwlaag met een zadeldak, en het achterste gedeelte een haaks hierop aansluitend zaalgebouwtje met rechthoekige plattegrond, één bouwlaag en een zadeldak. Deze achterbouw heeft de opzet van een klassieke éénklassige zaalschool, volgens een type dat in de eerste helft van de 19de eeuw veelal gebruikelijk was voor gebouwen voor lager onderwijs en bewaarscholen.

De zadeldaken zijn gedekt met rode kruispannen. Op de nok van het schooldak staat aan de noordzijde een gemetselde schoorsteen. Zinken goten op houten klossen. Bij de topgevels overstekken op kleine klossen. Centraal op het voorschild een originele houten dakkapel met zadeldak, gedekt met pannen. De dakkapel heeft een houten topgeveltje, thans grotendeels verdwenen houten klauwstukken en een 6-ruits schuifraam.

Gevels

De gevels zijn opgetrokken in handvormbaksteen in kruisverband. De rechtgesloten gevels eindigen aan de bovenzijde met een gepleisterde lijst. In de gevels diverse staafankers.

Vorgevel

De voorgevel van het voorste bouwdeel is drie vensterassen breed en symmetrisch van indeling. Er zijn drie gevelopeningen, die worden afgesloten door aan de onderzijde getoogde keperbogen en gepleisterde kepervormige deklijsten. De middelste gevelopening bevatte de hoofdingang. Aan weerszijden is er een venster met opgeklampte houten luiken (ramen niet zichtbaar).

Zijgevels

De **linker zijgevel** (westgevel) van het woongedeelte heeft op de begane grond links een groot venster met strek en gepleisterde deklijsten, kozijn met luikspanning, gepleisterde lekdorpel en 8-ruits schuifraam(?). Rechts hiervan is er een blindvenster met overeenkomstige strek en deklijst. In de zolderverdieping is er een klein venster met strek en 4-ruits schuifraam.

De zijgevel van het schooltje heeft vier grote rondboogvensters met steens rondbogen, gepleisterde omlijstingen en veelruits ramen met ijzeren en houten roeden. De lekdorpels zijn gepleisterd.

Achtergevel

In de top van de achtergevel een niet oorspronkelijke gevelopening met deur (niet beschermenswaardig). Ook de aanbouw tegen de achtergevel is niet beschermenswaardig.

Interieur

Het interieur is niet bezocht.

Bronnen/literatuur

Artikel: *Schetsen uit de onderwijsgeschiedenis van Barneveld* (6). De Cornelia Bewaarschool (2), z.p., z.j. kopie

G. Crebolder, *Het dorp Barneveld in de jaren vijftig*, Barneveld 2002, p.55 e.v.

LANGSTRAAT 81-83 (BEWAARSCHOOL), BARNEVELD

GEMEENTE BARNEVELD

Website: <http://barneveld.digicity.nl/Stad-Streek/Beeldbank>

MOTIVERING VOOR PLAATSING OP DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST**1. Architectonische betekenis / kunstwaarden**

Opmerkelijk goed, gaaf en vrij uniek voorbeeld van een kleinschalige onderwijsvoorziening uit het midden van de 19de eeuw, architectuurhistorisch van groot belang vanwege het inmiddels zeldzame type van de éénklassige zaalschool en de eenvoudige, maar verzorgde architectonische vormgeving, die typerend is voor de bouwperiode. Hoge zeldzaamheidswaarde in de gemeente Barneveld en vanwege de ook landelijke zeldzaamheid van boven-regionaal belang.

2. Oudheidkundige (historische) waarden

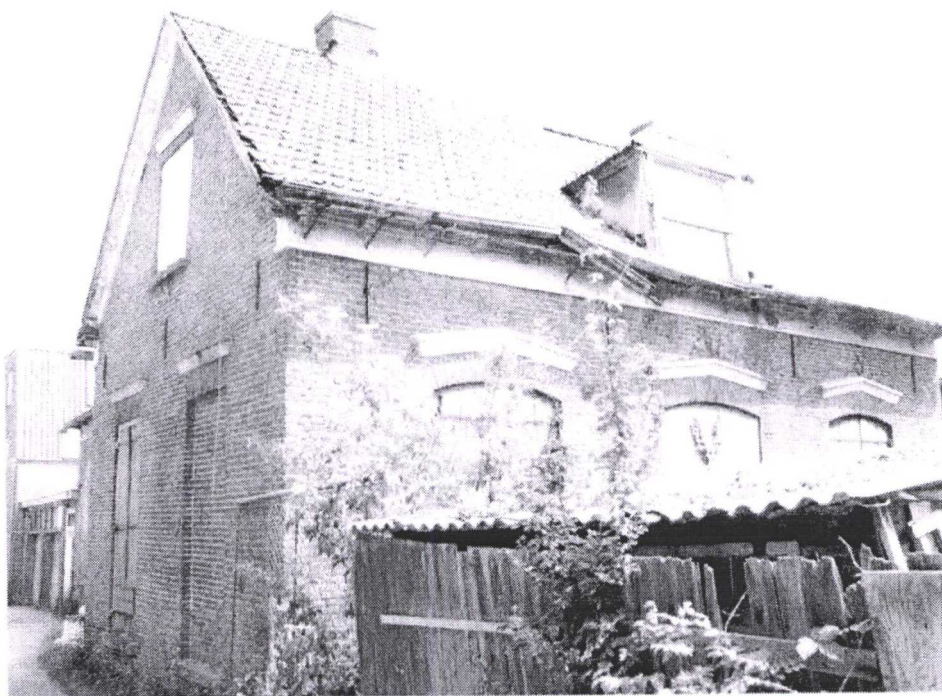
Het pand heeft een hoge lokaal-historische waarde vanwege de historische functie van bewaarschool, met een interessante stichtings- en gebruiksgeschiedenis, die nog goed aan de bestaande bouwsubstantie afleesbaar is. Daarnaast is het gebouw van belang omdat het in hoofdvorm, kleinschalige karakter en bouwsubstantie behoort tot de inmiddels oudste bebouwing in de dorpskern van Barneveld.

3. Stedenbouwkundige / ensemble waarde

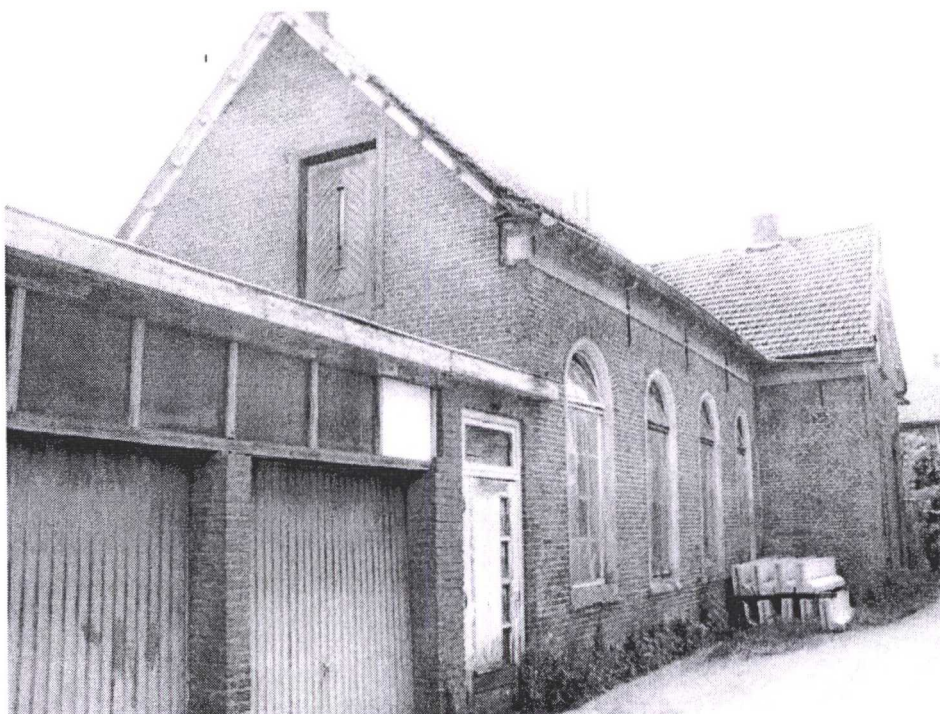
De ligging van het pand, op enige afstand van de openbare weg op een achterterrein is kenmerkend voor de bouwtijd van dit soort voorzieningen: het betreft een filantropisch bouwproject, waarvoor blijkbaar slechts een perifere locatie beschikbaar was. Aan de huidige situering is dit gegeven nog afleesbaar.

Het pand vormt de met ten zuiden ervan gelegen gave dubbele woning (Langstraat 81-83) een klein historisch ensemble in dit door moderne ingrepen nogal gewijzigde deel van de Barneveldse dorpskern. Vandaar is er sprake van enige ensemblewaarde.

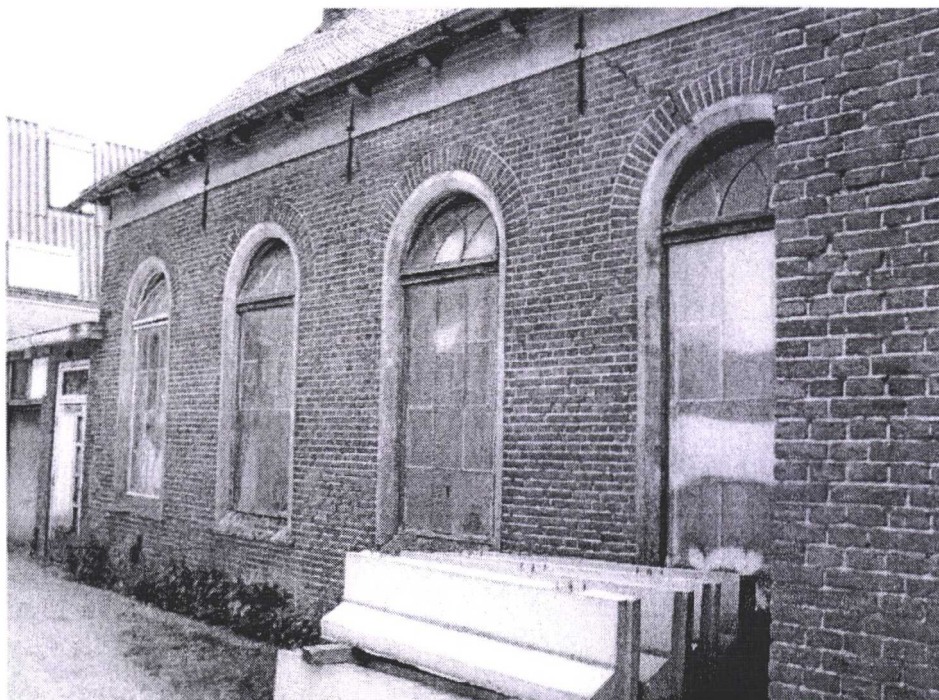
Het pand LANGSTRAAT 81-83, bestaande uit een voormalige bewaarschool met aangebouwde entree/woning uit het midden van de 19de eeuw, voldoet aan de monumentencriteria, zoals opgenomen in de "Monumentenverordening 2003" (vastgesteld door de gemeenteraad 16-12-2003, nr.03-132), artikel 5, lid 2, a, b, en c. Het object is derhalve beschermenswaardig als gemeentelijk monument in de gemeente Barneveld

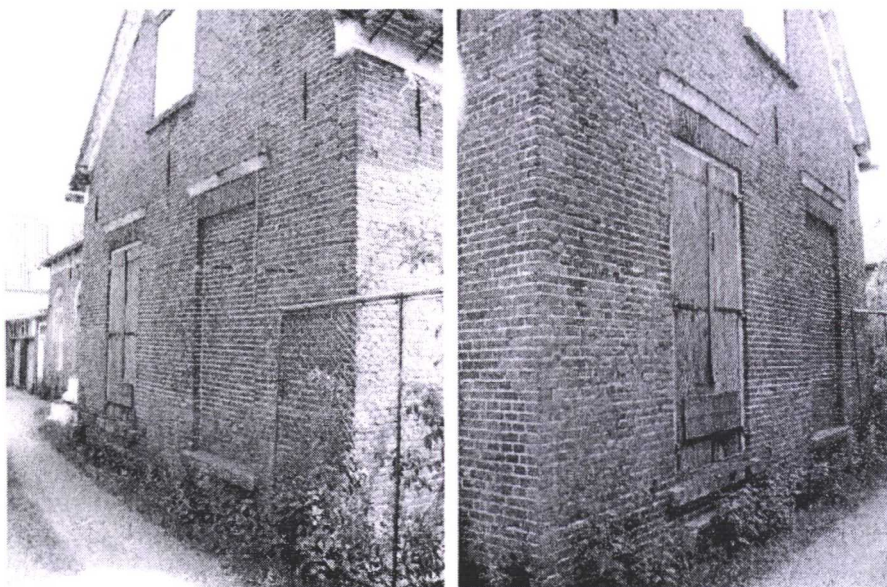
afb. 1 Aanzicht vanaf het zuidwesten

afb. 2 Overzicht vanuit het noorden

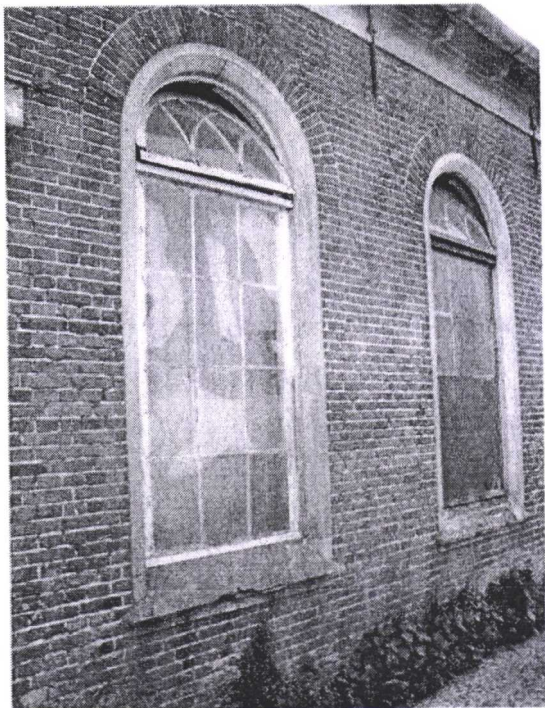
afb. 3 Gevel zaalschool

afb. 4 en afb. 5 Zijgevel voorbouw

afb. 6 en afb. 7 Details vensters zaalschool

afb. 8 Details vensters zaalschool

afb. 9 Overzicht vanuit het zuidwesten